

Total No. of Printed Pages—7

3 SEM TDC GESO (CBCS) GE 3

2 0 2 1

(Held in January/February, 2022)

SOCIOLOGY

(Generic Elective)

Paper : GE-3

(**Rethinking Development**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ পৰা শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা : $1 \times 8 = 8$

Choose the correct answer from the following :

- (a) তলৰ কোনটো অনুন্নত দেশৰ বৈশিষ্ট্য?

Which among the following is a characteristic of underdeveloped country?

- (i) মূলধনৰ অভাৱ

Lack of capital

- (ii) বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা
Dependence on science and technology
- (iii) শিক্ষাৰ বিকাশ
Growth of education
- (iv) ঔদ্যোগিক দিশৰ সংশোধন
Reformation of industrial aspect

(b) *The Sociology of Modernization and Development* গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?

Who is the author of the book, *The Sociology of Modernization and Development*?

- (i) জি. মিড / G. Mead
- (ii) এচ. চি. ডুবে / S. C. Dube
- (iii) জে. এইচ. কুনকেল / J. H. Kunkel
- (iv) ডেভিদ হৰিচন / David Harrison

(c) তলত দিয়া কোনজন নিৰ্ভৰশীলতা তত্ত্বৰ সৈতে জড়িত নহয় ?

Who among the following is not associated with dependency theory?

- (i) এ. জি. ফ্ৰংক
A. G. Frank

- (ii) পল এ. বেরন
Paul A. Baran
- (iii) ওৱালাবষ্টেইন
Wallerstein
- (iv) ছিড্‌নি টাৰ'
Sidney Tarrow

(d) "Growth is a gradual and steady change in the long-run which comes about by a general increase in the rate of savings and population." এই উক্তিটো কোনে আগবঢ়াইছিল ?

"Growth is a gradual and steady change in the long-run which comes about by a general increase in the rate of savings and population." Who said this statement?

- (i) জে. চুমপিটাৰ
J. Schumpeter
- (ii) এ. মেহতা
A. Mehta
- (iii) কুজনেটচ
Kuznets
- (iv) জে. চি. জহাৰি
J. C. Johari

(e) অশোক মেহতা কমিটি কোন চনত গঠন হৈছিল ?

In which year, was the Ashok Mehta Committee formed?

(i) ১৯৭৭ / 1977

(ii) ১৮৮৫ / 1885

(iii) ১৯৫১ / 1951

(iv) ২০১১ / 2011

(f) তলৰ কোনটো পুঁজিবাদৰ বৈশিষ্ট্য ?

Which among the following is a characteristic of capitalism?

(i) ৰাষ্ট্ৰৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰণ / Control by the State

(ii) ব্যক্তিগত মালিকীস্বত্ব / Private ownership

(iii) গণতন্ত্ৰৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত / Based on democracy

(iv) ব্যক্তিগত সম্পত্তিৰ বিলুপ্তি / Abolition of private property

(g) HDI (Human Development Index) মানৰ উন্নয়ন সূচাংকই তলৰ কোনটো ধাৰণাক বুজায় ?

HDI stands for 'Human Development Index' that focusses on which one of the following options?

(i) জীয়াই থকাৰ প্ৰত্যাশা

Life expectancy

(ii) শিক্ষিতৰ হাৰ

Literacy rate

(iii) জীৱন ধাৰণৰ মানদণ্ডৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় জনমূৰ্চি মুঠ
জাতীয় আয়

Gross National Income per capita for
standard of living

(iv) ওপৰৰ আৰ্টাইকেইটা

All of the above

(h) কেতিয়া প্ৰথমবাৰৰ বাবে Earth Day পালিত হয় ?

When was Earth Day celebrated for the
first time?

(i) এপ্ৰিল ২২, ১৯৭০ / April 22, 1970

(ii) জুন ৫, ১৯৭০ / June 5, 1970

(iii) এপ্ৰিল ১, ১৯৭০ / April 1, 1970

(iv) এপ্ৰিল ২২, ১৯৮৭ / April 22, 1987

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত লিখা (প্ৰতিটো
১৫০টা শব্দৰ ভিতৰত) :

4×4=16

Write on any *four* of the following (**within
150 words** each) :

(a) সামাজিক উন্নয়ন

Social development

- (b) মিশ্ৰ অৰ্থনীতি
Mixed economy
- (c) উন্নয়ন আৰু সবলীকৰণ
Development and empowerment
- (d) গ্ৰামোন্নয়নত বেচৰকাৰী সংগঠনৰ ভূমিকা
Role of NGO in rural development
- (e) বহনক্ষম উন্নয়ন
Sustainable development

3. তলৰ যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া (প্ৰতিটো ৫০০টা শব্দৰ
ভিতৰত) : 14×4=56

Answer any *four* of the following questions
(**within 500 words** each) :

(a) উন্নয়ন বুলিলে কি বুজা? উন্নয়নৰ পূৰ্ব-চৰ্তসমূহ আলোচনা
কৰা। 4+10=14

What do you mean by development?
Discuss the pre-requisite of
development.

(b) বস্তুৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ তত্ত্বটো আলোচনা কৰা। 14

Discuss the Rostow's theory of economic
development.

(c) জনসংখ্যা আৰু পৰিবেশৰ সম্পৰ্কৰ বিষয়ে লিখা। 14

Write the relationship between
population and environment.

(7)

(d) পঞ্চায়তী ৰাজ ব্যৱস্থা বুলিলে কি বুজা? ইয়াৰ কাৰ্যসমূহ আলোচনা কৰা। 4+10=14

What do you mean by Panchayati Raj system? Discuss its functions.

(e) আত্মসহায়ক গোট কাক বোলে? ইয়াৰ গুৰুত্ব আৰু উন্নয়নৰ স্তৰসমূহ আলোচনা কৰা। 2+6+6=14

What is self-help group? Discuss its importance and stages of development.

***